ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2019/1672

zo 4. októbra 2019

o činnosti Európskej únie na podporu mechanizmu OSN pre overovanie a inšpekcie v Jemene

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Úrad OSN pre servisné zabezpečenie projektov (ďalej len „UNOPS“) predložil 27. decembra 2017 návrh na posilnenie a predĺženie činností vykonávaných v rámci mechanizmu OSN pre overovanie a inšpekcie (ďalej len „UNVIM“) o ďalší rok do marca 2019, ktoré sa dosiahne najmä ďalším urýchlením procesu povoľovania obchodných zásielok a posilnením schopnosti mechanizmu UNVIM nasadzovať v dotknutých prístavoch ďalší personál a zdroje.

(2) Rada 3. apríla 2017 a 25. júna 2018 prijala závery, v ktorých pripomenula, že je dôležité zaistiť, aby vybavovanie obchodnej lodnej dopravy v prístavoch Červeného mora, a to aj pokiaľ ide o dodávky paliva, prebiehalo efektívne a rýchlo, a v plnej miere podporila pokračovanie mechanizmu UNVIM a úplné a nerušené vykonávanie jeho mandátu. Rada tiež v týchto záveroch uviedla, že zváži posilnenie mechanizmu UNVIM.

(3) Rada na základe žiadosti mechanizmu UNVIM prijala 18. septembra 2018 rozhodnutie (SZBP) 2018/1249 ([1]). Technickým vykonávaním rozhodnutia (SZBP) 2018/1249 bol poverený úrad UNOPS a jeho cieľom bolo umožniť, aby mechanizmus UNVIM mohol pokračovať v plnení úloh monitorovania a inšpekcií v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN (ďalej len „BR OSN“) č. 2216 (2015).

(4) Strany jemenského konfliktu podpísali 13. decembra 2018 Štokholmskú dohodu, ktorej ustanovenia boli schválené rezolúciami BR OSN č. 2451 (2018) a č. 2452 (2019). Rada 18. februára 2019 prijala závery, v ktorých uvítala prijatie Štokholmskej dohody, ako aj jednomyseľné prijatie rezolúcií BR OSN č. 2451 (2018) a č. 2452 (2019). Rada opätovne vyzvala všetky strany, aby uľahčili dodávky obchodného tovaru vrátane paliva, a pripomenula, že fungovanie prístavu al-Hudajda spolu s prístavmi as-Salíf a Rás Ísá má pre prežitie miliónov Jemenčanov kľúčový význam. Rada znovu zopakovala svoju podporu mechanizmu UNVIM s cieľom zabezpečiť pokračujúci tok obchodného tovaru do Jemenu v plnom súlade so všetkými príslušnými rezolúciami BR OSN.

(5) Mechanizmus UNVIM predložil 24. júna 2019 darcom druhý návrh na rozšírenie operácií, najmä pokiaľ ide o vykonávanie Štokholmskej dohody. V návrhu sa počítalo s posilnením pôsobenia mechanizmu UNVIM v období od októbra 2019 do septembra 2020.

(6) Únia by mala obnoviť svoju podporu mechanizmu UNVIM na účely vykonávania jeho mandátu.

(7) Dohľadom nad riadnym hospodárením s finančným príspevkom Únie by mala byť poverená Komisia,

([1]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/1249 z 18. septembra 2018 o činnosti Európskej únie na podporu mechanizmu OSN pre overovanie a kontrolu v Jemene (Ú. v. EÚ L 235, 19.9.2018, s. 14).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Únia obnoví svoju podporu mechanizmu UNVIM na účely vykonávania jeho mandátu stanoveného v príslušných rezolúciách BR OSN, najmä rezolúciách BR OSN č. 2216 (2015), č. 2451 (2018) a č. 2452 (2019). Uvedená podpora má celkový cieľ prispieť k obnoveniu nerušeného toku obchodného tovaru do Jemenu, a to prostredníctvom transparentného a efektívneho procesu povoľovania obchodných zásielok určených do jemenských prístavov, ktoré nie sú pod kontrolou vlády Jemenu, a posilnenia úlohy mechanizmu UNVIM v rámci implementovania ustanovení Štokholmskej dohody.

2. Projekt má tieto osobitné ciele:

— zvýšiť tok obchodného tovaru do Jemenu ďalším urýchlením procesu povoľovania obchodných zásielok a posilnením dôvery lodných spoločností, pokiaľ ide o prístupnosť prístavov al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá v prípade otvorenia uvedených prístavov obchodnej lodnej doprave,

— zlepšiť spôsobilosť mechanizmu UNVIM, pokiaľ ide o nasadenie v prístavoch al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá podľa Štokholmskej dohody a príslušných rezolúcií BR OSN.

3. Prostredníctvom tohto rozhodnutia prispeje Únia na náklady spojené s posilnením mechanizmu UNVIM, a pomôže tak reagovať na potreby jemenského obyvateľstva v rámci širšej humanitárnej stratégie.

Podrobný opis činností v rámci projektu sa uvádza v prílohe.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“).

2. Technickým vykonávaním činností uvedených v článku 1 sa poveruje úrad UNOPS. Túto úlohu vykonáva pod vedením vysokého predstaviteľa. Vysoký predstaviteľ na tento účel uzavrie s úradom UNOPS potrebné dojednania.

Článok 3

1. Referenčná suma na vykonávanie projektu uvedeného v článku 1 je 4 458 333 EUR.

2. Výdavky financované zo sumy stanovenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na rozpočet Únie.

3. Komisia dohliada na riadne spravovanie výdavkov financovaných zo sumy stanovenej v odseku 1. Na tento účel uzavrie s úradom UNOPS dohodu o príspevku. V dohode o príspevku sa stanoví, že úrad UNOPS zabezpečí zviditeľnenie príspevku Únie.

4. Komisia sa bude usilovať uzavrieť dohodu o príspevku uvedenú v odseku 3 čo najskôr po prijatí tohto rozhodnutia. Komisia informuje Radu o akýchkoľvek ťažkostiach počas tohto procesu a o dátume uzavretia dohody o príspevku.

Článok 4

1. Vysoký predstaviteľ podáva Rade správy o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných správ vypracovaných mechanizmom UNVIM vrátane správ o mesačných zasadnutiach riadiaceho výboru UNVIM. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie uskutočňované Radou.

2. Komisia poskytuje Rade informácie o finančných aspektoch vykonávania projektu uvedeného v článku 1.

Článok 5

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

Toto rozhodnutie sa uplatňuje od 1. októbra 2019.

Toto rozhodnutie platí 12 mesiacov odo dňa uzavretia dohody o príspevku medzi Komisiou a úradom UNOPS uvedenej v článku 3 ods. 3.

V Štrasburgu 4. októbra 2019

Za Radu
predseda
K. MIKKONEN

PRÍLOHA

1. Kontext

Vojna v Jemene spôsobila najvážnejšiu svetovú humanitárnu krízu. Viac ako 24 miliónov ľudí závisí od určitej formy pomoci a počet Jemenčanov, ktorí naliehavo trpia nedostatkom potravín, neustále rastie. OSN v súčasnosti živí viac ako 10 miliónov ľudí mesačne v rámci svojej najväčšej operácie v histórii. Medzinárodné spoločenstvo bolo v roku 2019 požiadané, aby prispelo sumou vo výške 4,2 miliardy USD na humanitárnu pomoc, čo je celosvetovo najvyššia suma žiadosti o pomoc.

V tejto súvislosti zostáva kľúčové, aby sa do krajiny naďalej dostával obchodný tovar: OSN opakovane vyzývala strany konfliktu, aby zaistili nerušený tok obchodného tovaru do Jemenu vrátane paliva. Spustenie mechanizmu OSN pre overovanie a inšpekcie (UNVIM) v roku 2016 malo tento tok uľahčiť a oživiť hospodárstvo krajiny v súlade s rezolúciou BR OSN č. 2216 (2015).

Mechanizmus UNVIM zriadil svoju hlavnú základňu v Džibuti so štyrmi inšpektormi, štyrmi skupinami, ktoré na odhaľovanie výbušnín používajú psy, 13 riadiacimi/technickými pracovníkmi a siedmimi pracovníkmi vyslanými zo Spojeného kráľovstva. Mechanizmus UNVIM je v súčasnosti prítomný aj v Džidde (dvaja pozorovatelia), v prístave King Abdullah (prebieha proces výberu dvoch pozorovateľov) a v al-Hudajda (piati pozorovatelia, z ktorých traja už boli vybratí). Mechanizmus UNVIM bol použitý na podporu vzťahu medzi OSN (Úrad OSN pre servisné zabezpečenie projektov (UNOPS)) a koalíciou vedenou Saudskou Arábiou, ako aj vládou Jemenu. V priebehu realizácie projektu sa uskutočnilo viacero stretnutí s lodnými spoločnosťami s cieľom zvýšiť dôveru vývozcov a predvídateľnosť, pokiaľ ide o obchodovanie vývozcov s Jemenom.

Únia sa rozhodla podporiť mechanizmus UNVIM prijatím rozhodnutia Rady (SZBP) 2018/1249 z 18. septembra 2018. To nasledovalo po opakovaných výzvach zo strany Únie, v ktorých bol zdôraznený význam efektívneho a včasného vybavovania obchodnej lodnej dopravy. Podpora Únie pre mechanizmus UNVIM prostredníctvom stabilizačnej činnosti EÚ podľa článku 28 Zmluvy o EÚ umožnila Únii: zúčastňovať sa na každomesačných zasadnutiach riadiaceho výboru UNVIM, v ktorom je tiež zastúpená vláda Jemenu a koalícia pod vedením Saudskej Arábie; nadviazať pracovný vzťah s koalíciou vedenou Saudskou Arábiou a vládou Jemenu; prehĺbiť koordináciu s inými darcami (najmä Spojeným kráľovstvom a Spojenými štátmi americkými); a zvýšiť viditeľnosť Únie, pokiaľ ide o jej podporu procesu pod vedením OSN v Jemene.

Strany konfliktu podpísali 13. decembra 2018 Štokholmskú dohodu pod záštitou OSN. Dohodli sa na „vedúcej úlohe OSN pri podpore jemenskej spoločnosti Red Sea Ports Corporation v oblasti riadenia a inšpekcií v prístavoch al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá, ktorá bude zahŕňať rozšírené monitorovanie mechanizmu UNVIM v uvedených prístavoch“. Mechanizmus UNVIM preto zostáva zásadným prvkom plánu osobitného vyslanca OSN na vykonávanie ustanovení Štokholmskej dohody.

Úrad osobitného vyslanca OSN zhodnotil pokrok v tomto ohľade ako zásadný pred začatím politických konzultácií medzi stranami. Mechanizmus UNVIM začal 25. februára 2019 vysielať svojich pozorovateľov do prístavu al-Hudajda a mal rokovania s vedením prístavov, pokiaľ ide o činnosti mechanizmu UNVIM. Tieto rokovania sa týkali misie Organizácie Spojených národov na podporu dohody z al-Hudajda (UNMHA). Mechanizmus UNVIM v súčasnosti potrebuje ďalšiu podporu pre svoje operácie, ako aj pre svoje nasadenie v prístavoch v Červenom mori.

2. Proces inšpekcií a overovania v rámci mechanizmu UNVIM

V súčasnosti sa štandardné operačné postupy mechanizmu UNVIM uplatňujú na: (i) všetky plavidlá s hmotnosťou nad 100 ton smerujúce do jemenských prístavov, ktoré nie sú pod kontrolou vlády Jemenu, a na všetky plavidlá prepravujúce obchodný tovar zakúpený obchodnými subjektmi so sídlom v Jemene alebo vládnymi subjektmi, ktorý je určený na predaj v Jemene; a (ii) bilaterálnu pomoc členských štátov OSN, ktorá sa neposkytuje prostredníctvom agentúr, fondov ani programov OSN alebo prostredníctvom uznávanej medzinárodnej humanitárnej organizácie.

Proces overovania sa začína vtedy, keď lodná spoločnosť predloží online na adrese www.vimye.org žiadosť o povolenie, vloží potrebné dokumenty a predloží mechanizmu UNVIM všetku požadovanú dokumentáciu. Mechanizmus UNVIM do 48 hodín dokumentáciu preskúma a zašle oznámenie externým partnerom, ako je napríklad jednotka koaličných síl pre evakuačné a humanitárne operácie (EHOC). Mechanizmus UNVIM potom na základe svojich vlastných postupov rozhodne, či inšpekciu plavidla vykoná alebo nie, a to okrem iného na základe nezrovnalostí v poskytnutej dokumentácii, nehlásených zastavení v prístave, podozrivého pohybu plavidla, vypnutia automatického identifikačného systému na viac ako štyri hodiny a spätnej väzby získanej od externých partnerov. Inšpekcie plavidiel sa vykonávajú buď v prístave v pobrežných vodách, alebo na mori v medzinárodných vodách.

Povolenie sa potom buď udelí alebo zamietne (presnejšie zruší, zamietne alebo odníme). V prípade plavidla, ktorému sa povolenie udelilo, mechanizmus UNVIM prostredníctvom automatického identifikačného systému naďalej sleduje jeho pohyb vrátane: presunu do čakacej zóny koalície; plavby z čakacej zóny do kotviska; a plavby z kotviska na miesto vykládky. Sledovanie mechanizmom UNVIM sa končí vo chvíli, keď plavidlo s povolením po vyložení svojho nákladu a vyplávaní z prístavu opúšťa jemenské prístavy v Červenom mori. Počas celého procesu udržiava UNVIM úzke kontakty s lodnými spoločnosťami a kapitánom plavidla a zohráva kľúčovú úlohu pri riešení akýchkoľvek problémov, s ktorými sa plavidlo stretáva na mori vrátane jeho obhajovania u EHOC a koalície. To, že mechanizmom UNVIM sa uľahčuje celý proces schvaľovania a konzistentne sa prostredníctvom neho komunikuje s lodnými spoločnosťami, má zásadný význam pre udržanie dôvery zo strany medzinárodných liniek lodnej dopravy, a preto aj pre zabezpečenie toho, aby dovoz tovaru na obchodné účely pre väčšinu jemenského obyvateľstva pokračoval napriek prebiehajúcemu konfliktu.

Mechanizmus UNVIM sa usiluje aj o upokojenie spoločenstva medzinárodnej lodnej dopravy usporadúvaním štvrťročných stretnutí s ich zástupcami, aby sa zabezpečilo, že sa ich problémy a výzvy budú správne chápať a riešiť.

3. Celkové ciele

S cieľom zabezpečiť, aby mechanizmus UNVIM mohol bez prekážok vykonávať svoj mandát, je celkovým cieľom stabilizačnej činnosti EÚ prispieť k uľahčeniu nerušeného toku obchodného tovaru do Jemenu, a to zavedením transparentného a efektívneho procesu povoľovania v prípade obchodných zásielok určených do jemenských prístavov, ktoré nie sú pod kontrolou vlády Jemenu. V súlade so Štokholmskou dohodou to v súčasnosti zahŕňa aj nasadenie UNVIM v prístavoch Červeného mora al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá.

Konkrétnymi cieľmi stabilizačnej činnosti EÚ je:

— zvýšiť tok obchodného tovaru do Jemenu urýchlením procesu povoľovania obchodných zásielok a obnovením dôvery lodných spoločností,

— zvýšiť schopnosť mechanizmu UNVIM nasadzovať personál a zdroje v regióne, najmä v prístavoch al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá, podľa ustanovení Štokholmskej dohody.

Pokiaľ by sa mandát alebo potreby mechanizmu UNVIM zmenili spôsobom, ktorý spochybní vhodnosť alebo relevantnosť projektu z hľadiska dosahovania uvedených cieľov, príspevok Únie sa zodpovedajúcim spôsobom prehodnotí.

4. Opis činností

Za technické vykonávanie projektu bude zodpovedať úrad UNOPS.

Činnosť 1: Zvýšenie počtu pracovníkov mechanizmu UNVIM.

Celkový počet operačných pracovníkov sa v prvom kroku zvýši na deväť s možnosťou ďalšieho zvýšenia počtu pracovníkov v neskoršom štádiu.

Týchto deväť operačných pracovníkov bude pozostávať:

— zo siedmich pracovníkov UNVIM, ktorí budú nasadení v prístave al-Hudajda: jeden koordinačný úradník, jeden poradca pre bezpečnosť v teréne, jeden pozorovateľ, jeden pracovník na obsluhu skenera, jeden asistent pre protokol a operácie, jeden asistent pre miestnu bezpečnosť a jeden administratívny asistent v al-Hudajda,

— z dvoch pozorovateľov, z ktorých jeden bude nasadený v as-Salíf a druhý bude nasadený v Rás Ísá. Toto zvýšenie kapacity umožní efektívne nasadenie mechanizmu UNVIM v prístavoch Červeného mora.

Okrem toho sa budú financovať aj pracovníci administratívnej podpory (finančný úradník, úradník pre verejné obstarávanie atď.), ktorí sú potrební na vykonávanie stabilizačnej činnosti EÚ.

Plánujú sa tieto činnosti:

— úrad UNOPS uskutoční nábor nových pozorovateľov, inšpektorov a úradníkov v súlade s pravidlami a postupmi úradu UNOPS pre nábor pracovníkov,

— o nových pracovných príležitostiach bude úrad UNOPS vopred informovať ESVČ.

Harmonogram: Počas celého trvania projektu.

Činnosť 2: Prenájom časti džibutského prístavu a prenájom kancelárie v meste Saná. Únia bude naďalej financovať prenájom prístavných priestorov s cieľom zabezpečiť trvalé miesto na vykonávanie inšpekcií. Okrem toho bude Únia financovať prenájom kancelárie v meste Saná, ktorá slúži ako dočasná základňa pre zamestnancov mechanizmu UNVIM pri cestách do al-Hudajda a Džibuti.

Harmonogram: Počas celého trvania projektu

Činnosť 3: Obstaranie ďalšieho vybavenia na vykonávanie inšpekcií. Mechanizmus UNVIM zakúpi ďalšie vybavenie na vykonávanie inšpekcií (napríklad skenery) potrebné na implementáciu stabilizačnej činnosti EÚ. Uľahčí sa tým včasná inšpekcia plavidiel v džibutskom prístave a v medzinárodných vodách.

Plánujú sa tieto činnosti:

— v súčasnosti prebieha vypracúvanie technických špecifikácií,

— v súlade s postupmi verejného obstarávania úradu UNOPS sa spustí medzinárodná výzva na predkladanie ponúk na tovar a zadávanie zákaziek,

— dodanie vybavenia a zabezpečenie odbornej prípravy príslušných zamestnancov.

Harmonogram: Od prvého po štvrtý mesiac (vrátane) trvania projektu. Na konci projektu sa v súlade so zmluvou podpísanou s Európskou komisiou uskutoční odpredaj majetku.

Činnosť 4: Zvýšenie bezpečnosti v rámci mechanizmu UNVIM: táto činnosť bude zameraná na zabezpečenie toho, aby pôsobenie mechanizmu UNVIM v prístavoch Červeného mora spĺňalo príslušné bezpečnostné požiadavky a umožnilo riadne vykonanie úloh mechanizmu UNVIM.

Plánujú sa tieto činnosti:

— v súčasnosti prebieha vypracúvanie technických špecifikácií,

— v súlade s postupmi verejného obstarávania úradu UNOPS sa spustí medzinárodná výzva na predkladanie ponúk na tovar a zadávanie zákaziek,

— dodanie vybavenia a zabezpečenie odbornej prípravy príslušných zamestnancov.

Harmonogram: od prvého po štvrtý mesiac (vrátane) trvania projektu. Na konci projektu sa v súlade so zmluvou podpísanou s Európskou komisiou uskutoční odpredaj majetku.

Činnosť 5: Implementácia projektu. Dohľad nad riadením programu bude zabezpečovať úrad UNOPS. Tento dohľad bude zahŕňať stanovenie čiastkových cieľov, vnútorné kontroly, dohľad nad zmluvnými dohodami a finančné hospodárenie. Predpokladané činnosti zahŕňajú:

— obstarávanie externých služieb alebo uzatvorenie dohody o osobitných službách na účely technickej pomoci pri vykonávaní projektu,

— finančné a zmluvné riadenie služieb, ktoré úrad UNOPS zadáva tretím stranám ako subdodávateľom.

Harmonogram: Počas celého trvania projektu.

5. Očakávané výsledky

So zreteľom na zintenzívnenie operačných činností v rámci mechanizmu UNVIM sa očakávajú tieto výsledky projektu:

— predchádzanie toku zakázaného tovaru do jemenských prístavov v Červenom mori,

— uľahčenie voľného toku obchodného tovaru do jemenských prístavov v Červenom mori,

— podpora jemenskej spoločnosti Red Sea Ports Corporation pri riadení a inšpekciách prevádzky prístavov al-Hudajda, as-Salíf a Rás Ísá,

— budovanie dôvery v rámci spoločenstva medzinárodnej lodnej dopravy zavedením transparentného a účinného postupu pre vstup obchodného tovaru do jemenských prístavov v Červenom mori napriek prebiehajúcemu konfliktu,

— podpora jemenskej vlády pri zabezpečovaní potrieb jemenského obyvateľstva z hľadiska základných komodít, ktoré nie sú v plnej miere zabezpečené prostredníctvom humanitárnej pomoci a miestnych zdrojov.

6. Odhadované trvanie

Trvanie projektu je naplánované na 12 mesiacov. Medzi Komisiou a úradom UNOPS sa podpíše dohoda o príspevku.

7. Viditeľnosť Únie

Náležitú viditeľnosť finančnej podpory Únie, napríklad v správach, na podujatiach alebo zasadnutiach, zabezpečí úrad UNOPS, ktorý zodpovedá za technické vykonávanie projektu. Na všetkej dokumentácii súvisiacej s mechanizmom UNVIM bude zobrazená vlajka EÚ. UNVIM/UNOPS zabezpečia náležitú viditeľnosť tak, že všetko vybavenie obstarané za použitia finančných prostriedkov EÚ, okrem spotrebného materiálu, označí, a to aj zobrazením loga EÚ. Ak by takéto označenie mohlo ohroziť výsady a imunity úradu UNOPS alebo bezpečnosť jeho zamestnancov alebo konečných príjemcov, prijmú sa vhodné alternatívne opatrenia.

8. Účasť EÚ v riadiacom výbore UNVIM

Riadiaci výbor UNVIM je zložený zo Saudskoarabského kráľovstva (zastúpeného EHOC a ministerstvom obrany), Spojených arabských emirátov, z jemenskej vlády (zastúpenej styčným pracovníkom mechanizmu UNVIM pôsobiacim v Džibuti a zástupcom ministerstva dopravy), z úradu UNOPS a Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí. Rovnako Spojené štáty americké, Holandsko a Spojené kráľovstvo sa ako darcovia v rámci mechanizmu UNVIM zúčastňujú takýchto zasadnutí ako pozorovatelia, Únia sa bude ďalej zúčastňovať na mesačných zasadnutiach riadiaceho výboru UNVIM.

9. Predkladanie správ

UNVIM/UNOPS predloží každý mesiac ESVČ správu, aby sa mohol preskúmať pokrok v dosahovaní výsledkov projektu. Tieto správy sa postúpia príslušnému orgánu Rady.

ESVČ bude príslušnému orgánu Rady podávať správy o mesačných zasadnutiach riadiaceho výboru UNVIM.

UNVIM/UNOPS budú raz za štvrťrok podávať správu priamo príslušnému orgánu Rady v Bruseli.

UNVIM/UNOPS predložia do šiestich mesiacov po skončení vykonávacieho obdobia záverečnú opisnú a finančnú správu.